

Paide Linnaleht

Nr. 7(125) 24. august 2005

PAIDE LINNAVOLIKOGU JA LINNAVALITSUSE INFOLEHT

Mart Olema sai kasutada arvuti, et tulevikus vaegnägijaid õpetada

Linna vara anti tasuta kasutamiseks viieks aastaks vastavalt linnavalitsuse 27. juuli korraldusele. Linnapea sõnul on taolise tegevuse eesmärk aidata tulevikus nägemispuuetega inimesi laiemalt. Mart Olema läbib vastavad kursused ja õpib arvutiga töötamise ära.

„Muidugi võtab see kõigepealt harjumist ja aega. Kuid pärast saab ta osutada esmast arvutiõpet juba teistele linna nägemispuudega inimestele,“ selgitas Suvi.

Linnapea Heli Suvi andis üle nägemispuudega linnakodanikule Mart Olemale (pildil) kasutamiseks arvuti. Nüüd saab Olema taotleda juurde vastavaid eriseadmeid, mis muudavad klaviatuuri kirjutatu heliks. Nii saab mittenägija arvutiga töötada ja välismaailmaga suhelda.

Olema kaotas nägemise 30 aastat tagasi, kuid leiab vaatamata sellele, et kõik võimalused, mis elus pakutakse, tuleb järele proovida. „Muidu ei saagi teada, kas saan uue asjaga hakkama või mitte,“ oli Olema optimistlik ja valmis juba järgmisel hommikul asuma teele Tallinna – arvuti erikursustele.

Paide Linna Vapimärgi saab Mare Veermaa, aukodanikuks tehakse ettepanek nimetada Maria Niglas

Linnavalitsus otsustas anda Paide Linna Vapimärgi kauaaegsele Paide Kutsekeskooli direktori asetäitjale Mare Veermaale.

Linnavolikogu poolt 16. juunil Paide Linna Aukodaniku kandidaatide läbiarutamiseks moodustatud komisjon otsustas teha ettepaneku Paide Linnavolikogule nimetada linna aukodanikuks kauaaegne arst ja endise Paide raviasutuse juhataja Maria Niglas. Linnavolikogu kinnitab otsuse 25. augustil toimival istungil.

Aukodaniku tiitel ja vapimärk antakse üle linna sünnipäeval 30. septembril. Pikemalt saab tunnustuse pälvitud inimestest lugeda septembri Linnalehes.

Maavanem Üllar Vahtramäe andis Westminsteri linna avalike teenuste ja planeeringu osakonna direktorile Thomas Beyardile üle Järvamaa Teenetemärgi panuse eest Järva ja Carrolli maakonna mitmesuguste koostöösuhte käivitamisel. Koostöökavad erinevates kultuuri- ja majandusvaldkondades on edukalt toimunud Paide linna ja Westminsteri linna vahel, neid tuuakse eeskujuks USA saatkonna tasemel ka teistes Euroopa riikides. Nüüdseks on ettevalmistamisel sõprussidemete ja koostööprojektide algatamine kahe maakonna maavalitsuste ja kutsekeskuste vahel, samuti politsei ja päästeteenistuse koostöökavad Marylandi kolleegidega.

Täna lehes:

- Valimised lähenevad
- Madala Läve Keskusel on nimi
- Miks purskkaev sageli ei tööta?

Austatud õpetajad!

Olete palutud
1. septembril kell 14

**ÕPPEAASTA AVAMISELE
ja haridustöötajate
pidulikule koosviibimisele
kultuurikeskuse suures saalis**

Kavas:

- * Linnapea Heli Suvi tervitus
- * Linna haridusametustesse tööle asuvate pedagoogide tervitamine
- * Tervituskontsert ansambli NOORKUU

Ootame kõiki endisi, ka praegu pensionipõlve pidavaid õpetajaid, haridusametuste juhte ja töötajaid.

Meeldiva kohtumiseni!

Paide Linnavalitsus

Õppeaasta avaaktused 1. septembril

gümnaasiumis
kell 10 1. klass kooli aulas,
kell 11 kogu koolipere
koolimaja õuel

ühisgümnaasiumis
kell 11 kogu koolipere
kell 10 klassijuhatajatund
1. ja 12. klassile

slaavi gümnaasiumis kell 10
täiskasvanute keskkoolis kell 11
muusikakoolis kell 12

Paide Linnavolikogu PÄEVAKORD 25. augustil kell 13 kultuurikeskuses

1. Informatsioon Paide Linnavolikogu 16. juuni 2005 otsuse nr 38 „Finantskontrolli korraldamine linnavalitsuses ja hallatavates asutustes“ alusel läbiviidud finantskontrolli tulemustest
2. Vastus Paide Linnavolikogu revisjonikomisjoni poolt Paide linna 2004. aasta majandusaasta aruande kohta esitatud arvamusele
3. Paide Linnavalitsuse struktuuri kinnitamine
4. Paide linna 2005. aasta lisaeelarve vastuvõtmine
5. Paide linna jäätmekava 2005–2009 vastuvõtmine (III lugemine)
6. Töötute iseseisvale toimetulekule suunatud sotsiaalse rehabilitatsiooniteenuse osutamise korra kinnitamine
7. Paide Linnavolikogu 23. septembri 2004. aasta määruse nr 27 muutmine ja määrusega kinnitatud „Paide linna vähekindlustatud perede laste huvitegevuses osalemise, koolis ja lasteaias toitlustamise ja lastevanemate poolt makstava lasteaias osalustasu toetuse määramise ja maksmise korra“ muutmine
8. Aukodaniku nimetuse omistamine
9. Rahalise kingituse andmine
10. Paide linna vapimärgi andmine
11. Riigi omandis oleva maa taotlemine Paide linna munitsipaalomandisse
12. Paide linna Pärnu 116 kinnistu osa-ala detailplaneeringu algatamine
13. Väike-Aia 4 ja Väike-Aia 6 kinnistute võõrandamise korraldamine tervikvarana avaliku suulise enampakkumise teel
14. Välislähetusse saatmine
15. Informatsioon Paide Linnavolikogu 27. jaanuari 2005. aasta otsuse nr 1 "Paide Gümnaasiumi võimla asukoha määramine koos arhitektuurse lahendusega" täitmisest
16. Informatsioon Paide bussijaama asukoha küsimuses
17. Linnavalitsuse informatsioon (uurimistulemustest Paide Ühisgümnaasiumis toime pandud riisumise asjus ning sellega seonduvast jt.)

INTERVJU

• Valimiskomisjoni esimees Anne Aas

Valimiskomisjon on juba avatud. Mida praegu tehakse?

Erakonnad ja valimisliidud võivad esitada kandidaate registreerimiseks – ehk toimub kandideerimisdokumentide vastuvõtmine. Kandidaatide esitamine kestab 6. septembril kuni kella 18-ni. Valimiskomisjon on avatud igal tööpäeval kella 15-st kella 18-ni linnasekretäri töökabinetis, mis asub Raekojas.

Mis saab edasi pärast kandidaatide registreerimiseks esitamist?

Valimisseaduse muudatuse järgi on kandidaatide registreerimine varasemast teistmoodi. Registreerimine toimub kolmes etapis. Esiteks on registreerimine, mis viiakse läbi nimekirjade ja kandidaatide registreerimiseks esitamise järjekorras ilma registreerimisnumbreid andmata. Pärast registreerimist antakse kandidaatidele registreerimisnumbrid liisu heitmise alusel. Selle toimumise ajast ja kohast teavitab valimiskomisjon erakondade, valimisliitude ja üksikkandidaatide volitatud esindajaid. Liisku

heidetakse kõigepealt erakondade ja valimisliitude vahel ning seejärel eraldi üksikkandidaatide vahel. Liisu tõmbajaks on valimiskomisjoni määratud valimiskomisjoni liige. Esimesena saab registreerimisnumbrid erakonna või valimisliidu nimekirja, kellele liisk esimesena langeb. Kandidaadid peavad olema registreeritud hiljemalt 11. septembriks. Valimiste jaoks komisjonid moodustatakse septembrikuu linnavolikogu istungil.

Mida peab arvestama valimiskampaania ajal valimisreklaami tegemisel?

Valimisseaduses on uus paragrahv §6¹ „Poliitilise välireklaami keeld“, mis ütleb: „Üsikkandidaadi, erakonna või erakonna nimekirjas kandideeriva isiku, valimisliidu või valimisliidu nimekirjas kandideeriva isiku või nende logo või muu eraldusmärgi või programmi reklaamimine hoonel, rajatisel, ühistranspordivahendi või takso sise- või välisküljel ning muu poliitiline välireklaam on aktiivse agitatsiooni ajal keelatud.“ Aktiivse valimisagitatsiooni ajaks loetakse aega alates kandidaatide registreerimise viimasest päevast, s.o 11. septembrist kuni valimiste päevani kaasa arvatud.

Linnavolikogu otsustas

16. juuni istungil moodustada Paide Linnavolikogu valimiste läbiviimiseks 5-liikmelise linna valimiskomisjoni ja nimetada komisjoni järgmised liikmed: Anne Aas, Erkki Ehrlich, Ülle Luukas, Peeter Läll ja Eevi Valge. Valimiskomisjoni esimees on Anne Aas. Valimiskomisjoni asendusliikmeteks nimetati alljärgnevas järjekorras Virve Kuusik ja Kaja Kört. Paide Linnavolikogu valimisteks Paide linna haldusterritooriumil moodustati üks valimisringkond ja mandaatide arvuks määrati 21. Linnavolikogu järgmise koosseisu liikmete arvuks määrati 21.

Võeti vastu lisaeelarve

Linnavolikogu suurendas 16. juuni 2005. aasta määrusega nr 14 Paide linna eelarve tulusid 123 000 krooni, mis laekus Põllu 6 kinnistu müügist. Ülejäänud (kokku laekus kinnistu müügist 400 000 krooni) raha jäeti seisma linnavalitsuse arvelduskontole. Lisaeelarve 123 000 krooni kulus ühisgümnaasiumi juures asuva staadioni jaoks täiendava 220 m² suuruse tartaankatte paigaldamiseks.

Tähelepanu, linnaelanikud!

Puude ja põõsaste oksad

palume edaspidi viia OÜ Pogi Peetri tänaval asuva katlamaja juurde.

Okste viimine sinna toimub Raudtee tänava poolse värava kaudu.

Väraval on kirjas telefoninumber, millele helistades tuleb katlamaja töötaja, avab värava ja näitab okste mahapanekuks kätte õige koha.

Katlamaja territooriumil oksad purustatakse ja köetakse katlamajas toasoojaks.

Okste üleandmine on tasuta.

Paide linna paigutatud sinist värvi paberjätmete konteinerid

on kasutamiseks kõikidele linnaelanikele.

Konteinerite tühjendamine on tasuta.

INTERVJUU

• Abilinnapea
Kersti Sarapuu

Miks purskkaev üsna sageli ei tööta?

Kõik me soovime, et linn oleks atraktiivne, kaunis ja oleks mõnus kusagil ka jalgu puhata, jalutada meeldivas keskkonnas. Paraku ei ole kõik linlased purskkaevu ühesuguse heatahtlikkusega omaks võtnud. Pidev probleem on vandaalitsemine.

Kõrvalasuvalt mänguväljakult vee-takse purskkaevu liiva, õlle plekktopse ja vee-pudeleid. Isegi jalanõusid on leitud. Kõik see topitakse koos kõikvõimaliku muu sodiga vee imemistorudesse. Paraku ei suuda pumbad neist takistustest vett üle suruda ja seadmed lähevad rikki. Selle tulemusena ei ole me viimastel nädalatel tihti purskkaevu ilu nautida saanud. Samuti tuleb lahendada olukord, kus linna pargi piirkonnas iga toimuva elektrikatkestuse korral pumbad seiskuvad ja need tuleb käsitsi uuesti sisse lülitada.

Raskeim probleem on vandaalitse-mistele piiri panemine. Oleme turvafirmade ümarlauas palunud korralvuritel meie uutel objektidel enam silma peal hoida: purskkaevul, pargil ja ühisgüm-naasiumi staadionil. Kuna rahuldavaid tulemusi pole, peame seda teemat uuesti käsitlema. Linnavalitsus on arutanud videovalve võimalust, kuid arvestades hooaja lõpuga juba oktoobris, kaalume selle otstarbekust ja mõtte elluviimist tuleva aasta eelarvesse.

Purskkaevu seadmed paigaldanud Basseiniekspert OÜ-lt pole linn basseini veel vastu võtnud, sest jooksvad hooldustööd ja elektrimõõdistamised pole lõpule viidud. Jooksvalt hakkab kaevu seadmeid hooldama Paide Elamuhooldus, prügi koristamine ja puhastamine jääb parki hooldava haljastusfirma ning veevarustus AS Paide Vesi tööks.

Kas Vabariigi Valitsus annab lisaraha, et Paide linna kolm tänavat saaksid ikka sügiseks valmis? Kui ei, siis mis jääb tegemata?

Vabariigi Valitsuse rahaeraldusest saab rääkida pärast riigi lisaelarve vastuvõtmist. Praegu on olemas ministri lubadus lisaelarve jaotuskavas Paide linna taotlusega arvestada. Kui valitsuse otsus nihkub sügisesse, mil viimaste tööde tegemine jääb ilmaolude taha, saab viimased tegemised lükata järgmisesse eelarveaastasse.

Paide linna kolm tänavat: Kitsas, Väike-Aia ja osaliselt Puuvilja peavad AS-i Tallinna Teed ja linnavalitsuse vahel sõlmitud lepingu järgi valmima 31. augustiks. Ehitaja sooviks on plaanitud tööd võimalikult kiiresti ära teha. Need tööd saavad tehtud ka valitsuselt raha saamata.

Algne plaan lõpetada juba juulis tuli üle vaadata, sest lisandus töid, mis ei olnud teedeehitaja töögraafikus. Hilisemate üleskaevamiste vältimiseks tuli paigaldada elektrikaableid, tänavavalgustust ja parandada soojatrasse. Lisaaega nõudsid Kitsal tänaval vanast katlamajast suvesoojaga ilmnunud oodatust suuremat masuudijääkide eemaldamine, räbalaks osutunud soojatrassi torustiku vahetamine ja muidugi ka suvised paduvihmad, mis oluliselt trassitööd raskendasid. AS Paide Vesi töötajate kasutamist sadeveekaevude tühjendamiseks pidas linnavalitsus suurte vihmade ajal olulisemaks majade keldritest vee väljapumpamist ja uputusohu vähendamist, et vihmaveed ei ohustaks linnakodanike vara.

Paljude ootamatuste kiuste tahame vajalikud tööd kolmel tänaval lõpetada lepingus ettenähtud tähtajaks või pisut varemgi. Kevadel plaane tehes kavandamine pinnata ka Pärnu ja Puuvilja tänava korrastamata löike, kuid ilmselt sellel aastal seda teha enam ei jõua. Samuti võivad tulevaste aastasse nihkuda haigla soojatrassi tööd.

Ühisgümnaasiumis selgus, et puudu olev rahasumma on pool miljonit suurem kui esialgu arvati. Mida linnavalitsus ette võtab?

Paide linna allasutuste raamatupidamise läbipaistvamaks ja kergemini kontrollitavaks muutmiseks kaalume tsentraliseeritud raamatupidamisele üleminekut. Seda mõtet toetavad nii rahvusvaheline audiitor, revisjoni korraldanud Tallinna Linnavolikogu siseauditi peaspetsialist Leho Rehemäe kui ka naaberlinnade kogemused.

Me peame muutma raamatupidamise korralduse selliseks, mis välistaks vargusi, eelarvega ebaotstarbekat ümberkäimist. Seepärast otsustas linnavalitsus moodustada töögrupi linna raamatupidamise ümberkorraldamise väljatöötamiseks. Millise tee leiame, selgub olemasoleva olukorra analüüsist, ekspertide arvamustest, eelnevast töökogemusest.

Teiseks kaalume sisekontrolööri tööle rakendamist. Isiklikult arvan, et linna-

valitsuses peaks ametis olema siseauditori tööülesannetega siseauditi spetsialist, kes viiks kooskõlla kõik linnas toimuvad tegevused ja tehingud alates linnas toimivatest põhimäärustest, kordadest ja eeskirjadest, ametijuhenditest kuni konkreetsete ülekanneteni välja.

Linnajuhi ise on eelkõige huvitatud, et linnamajanduses valitseks kord, kus kõik kanded vastaksid seaduslikkusele, oleksid otstarbekad ning igast rikkumise-st saaks kohe teada, et rakendada kiireid vastuabinõusid.

Lisaks vajab linn korra aastas välisrevisjoni kontrolli. Kuigi omavalitsuste järelevalvet kavandatakse riigikontrollile, on meie huvi, et see poleks pisteline, vaid järjepidev. Seda on toonitanud pidevalt ka volikogu eelarve- ja majanduskomisjoni esimees Vilina Hange, kes pidevalt on juhtinud tähelepanu sisekontrolli tõhustamise vajadusele.

Leiud purskkaevust

Selliseid esemeid on leitud uue purskkaevu veetorudest. Pole usutav, et nii suured esemed sinna iseenesest satuvad. Ikka inimene on siin oma nutikust ja käteosavust näidanud. Kahju! Paljuski on taolised juhtumid põhjuseks, miks varasuvel valminud kauaoodatud vetemäng sageli poolik on või hoopis seiskub. Oleme kulutanud selle ehitamise jaoks hulga meie kõigi raha. Kahjuks on vandaalid ja pahatahtlikud inimesed selle unustanud.

Sellest reisist oleks rääkida palju, sest tore oli ja elamusi jagub kauaks meenutada.

Kindlasti oli sündmus Baltimore'i Eesti Maja külastamine. See asub mustanahaliste linnajaos, kus oli näha räpasust, lohakust ja ka kuritegevust. Kohalike jutu järgi ei soovitata seal autodel peatuda... Meil oli aga väga turvaline tunne. Vastu võttis meid jutukas eesti proua Reet Kaseoru, kes tutvustas Eesti Maja ruume ja ajalugu. Meil oli seal ka kontsert, mida olid kuulama tulnud peamiselt väliseestlased. Väga meeldis neile meie rahvalaulukava „Tiiu elu“ ja Ü. Vinteri „Tootsi polka“. See lugu sai üheks menulooks kõikidel kontsertidel. Pärast kontserti oli koosviibimine väliseestlastega. Süda heldis nendega vesteldes. Jutustati kodust Eestimaal, põgenemisest, pagulusest ja saavutustes. Saime teada, et nad olid pärit Põlvast, Pärnust, Türi, Tallinnast, Põltsamaalt...

Et oli jaanipäev, korraldasid pered lastele meelelahustusõhtu naabritega, basseinipeo jms. Täiskasvanud viidi väliseestlastele jaanitulele Päkametsa. Tore koosviibimine oli: lõke, söök-jook, saun, õlu ja eesti laulud. Esimest korda maitseime piisoniliha. Pimedas öös nägime erilisi helendavaid lendavaid putukaid, kes erinevalt meie suveõhtute naabritest – sääskedest – inimest ei kimbuta.

Üks olulisem esinemine oli Westminsteri uues, vaid aastavanuses katoliku kirikus. Nii suurt kirikut polnud meist keegi varem näinud. Ei oska millegagi võrrelda, võib-olla mõne suurahalliga. Kuna kirikulisi on alati väga palju, toimub jumalateenistus kahel kellajaal. Meie esinesime missal, kus lauldi klassikalist vaimulikku muusikat.

Saime osa Westminsteri segakoori proovist, kes valmistus rahvusvaheliseks koorifestivaliks Newfoundlandis Kanadas. Selle festivali üldjuht oli muide meie Tõnu Kaljuste. Esmamulje koori kõlast – kõlas nagu „Heliseva muusika“ nunnade

koor. Nad laulavad väga tugeva vibraatoga. Eriliselt meeldis koori distsipliin, dirigendi jälgimine ja aktiivne hoiak kogu tunni vältel.

Pesapall on Ameerikas armastatud spordiala. Inimesed tulevad seda vaatama peredega. Rahvast oli sellelgi mängul, mida meie nägime, väga palju. Koos Westminsteri lastekooriga *Voce Viaggio* avasime ürituse Ameerika hümniga. See oli pidulik hetk. Pealtvaatajate jaoks oli mängu vaheaegadel palju meelelahutust (tibusid, suure palli hüpitamine tribüünidel, kummiragulkaga rahva sekka pesapallisärkide laskmine, mänguasjade püüdmine suure liblikavõrguga jms). Mäng lõppes suure ilutulestikuga.

Ei puudunud meie kavast ka päev, mil nägime Ameerika pealinna Washingtoni, sihtpunktiks Eesti saatkond. Kohtusime suursaadik Jüri Luigega, kes rääkis oma tööst ja tegemistest. Õhtul oli saatkonnas kontsert.

Omaette elamus oli Atlandi ookeani äärsel linna Ocean City külustus. Rannavalve meeskond (2 neidu ja noormees) olid meile lippudega eraldanud peesitamispiltsi. Kõigepealt toimus instrueerimine, kus me olla võime, kuidas päevituskreeme kasutada, kui kaugele ookeanis minna, mida tähendavad semaforlippude signaalid jne. Parim oli muidugi sõit rannavalve mootorrattaga piki randa. Inimesi küll nii palju üksteise kõrval tihedalt koos polnud nagu Pärnus. Kõigil oli ruumi lahedalt. Õhtusel rannapromenaadil esinesime meeleoluka kavaga. Tervitama oli tulnud Ocean City linnapea. Esineda tuli väga tugeva tuule käes ja võimendust polnud, aga täitsa hästi kõlas.

Ühel päeval oli meile korraldatud kohtumisi Westminsteri inimestega.

Väga huvitav koht oli Lundy Stewarti kodu ja pildiraamimistöökoda. Ta oli maja pärinud oma vanaisalt, kes 1920. aastatel asutas samas väikese tapeedivalmistamise töökoja. Säilinud oli esimene

tapeedimasin. Tänapäevaks on lapselaps vanaisalt saadud pärandi säilitanud ja andnud töökojale nüüdisaegse rakenduse. Nimelt on selles töökojas võimalik valida sobiv kartong ja raam oma pildile. Töökoja kõrval oli tõeline vaatamisväärsus ka Lyndi mitmekordne eramu. Eriti uhke oli perenaine oma läbi aegade kolleksioneeritud rõsterite üle. Need kaunistasid pikas rivis köögikapi äärt. Keldris oli aga tema abikaasa, endise mereväehvitseri maailm: puldist juhitav rongide kolleksioon. Vastavalt soovile saab puldist kokku panna erinevad veeremid ja valida vajaliku marsruudi tohututel liipritel. Meie nähes valis peremees puldiga seinapaneelilt palgiveo aluse, mis juhiti veduri taha ja algas sõit saekaatrisse, kust palgid veeresid alusele ja kui semafor lubas, jätkus teekond juba tehasesse.

Tõeline pärl oli meie kõigi jaoks Chrysleri kauplus-muuseum. Selle omanikeks on sealse lastekoori dirigendi Diane Jonesi kaks nooremat venda, kes omakorda on firma pärinud vanaisalt. Sisenedes sattusime 1920. aastate ameerika linnakese tänavale, kus asusid postkontor, kullassepp, kool, apteek, hambaravikabinet, juuksur, sepipada, rongijaam, tualett, elamud, mille teisel korrusel väiksesed hostelid. Ringtänaval uhkeldasid Chryslerite kõikvõimalikud mudelid, mis ootasid ostjaid. Seekord oli meil raha vähe!

Diane viis meid piisoni- ja laamafarmi. Sõidu ajal vestlesime nende elulaadist ja tõdesime, et riik on kehtestanud peredest hoolivad seadused. Näiteks ei tohi lapsed 13. eluaastani üksi kodus olla. Kui emal-isal on vaja lasteta välja minna, peavad nad leidma neile hoidja.

Külastasime ka Lori Grahmi lillepoodi. Lori viibis möödunud aastal Paides. Küsisime, kas ta õppis sel reisil midagi, mida oma poes rakendab. Selle peale viis Lori meid tagasi poe sissepääsu juurde ja ütles, et Paideist saadud ideed kasutas ta oma poe uuel kujundamisel. Meie lillekaupmeeste eeskujul muretsetes ta pakkimiseks läbipaistva tsellofaani, et ka pakitud kimp pilkupüüdev oleks.

Aeg lahkumiseks tuli nagu sellistel reisidel ikka, ruttu. Lõpuõhtul vallandas spontaanne ühislaul sellise emotsiooni, et nutsime ja naersime läbisegi. Kas olete kogunud tunnet, et oled korraga ääretult õnnelik ja õnnetu... Pidime astuma bussi, et alustada pikka koduteed. See ei läinudki nii lihtsalt. Kahte väljasõiduteed takistasid inimesed: ühte teed meid võõrustanud sealse koori lapsed ja teisel seisid nende vanemad.

Sirje Grauberg, Tiina Kivimäe,
Aire Tamm

Westminsteri muuseumiekspert hindas Vallitorni muutmist ajaloo-keskuseks heaks ideeks

Westminsteri muuseumiekspert Lyndi Stewart McNulty (pildil) sõnul meeldib talle nelja kuninga legend väga. „Pole tähtis, et ajaloolased mõneti kahtlevad, kas tegelikult kõik täpselt nii oli.

Inimestele meeldivad legendid ja nende sisu Vallitorni väljapaneku atraktiivsemaks muutmiseks ära kasutamine on igati teretulnud. Et Paides on midagi erilist, peab kaugemale maanteedele näha olema. Miks ei võiks paekivist teha tornimaketid sissesõiduteede lähedusse ja hakata paekivist väikeseid minitornilaadseid suveniire tootma. Et suurendada küllastajate arvu, peab Paide ja Vallitorn saama ekskursioonibusside peatuskohaks. Järelikult on vaja mõelda ka muule – et tornis oleks lift ja hea söögikoht. Torni jaoks võiks kirjutada keskaegse müsteeriumnäidendi, kus külastaja ise saaks mõnda rolli teha või tegevuses osaleda. Müntide vermimine on samuti hea mõte. Midagi peab olema niisugust ka, mida teistel pole, näiteks maitseürtide aed. Neid kasvatati keskajal igas kindluses,“ soovitas Westminsteri ekspert.

Kogu torni ei peaks püsiekspositsiooniga ära sisustama, vaid jätma ruumi kunstigalerii jaoks. Kunsti müügist peaks osa minema Vallitornile. Ameerikas on see tavaliselt 30% tulust, mis läheb galeriile. Mõelda tuleks raadio- ja telesaadete peale, aga samuti võiks Vallimägi ja -torni olla filmimiseks sobiva taustaga koht. Keskaegse muusikafestivali kohaks sobib Vallimägi samuti hästi.

Vallitorni juhataja Jaak Salmar ütles, et paljud mõtted on juba kohapealgi olnud olemas ja arutlemise all, kuid vajavad edasiviimist. Lift on kindlasti üks asi, mis aitab suurendada oluliselt küllastajate arvu, ka ürituste korraldamiseks on siis tornis paremad tingimused.

Linnapea Heli Suvi lisis, et mõnda mõtet, näiteks keskaegne muusika ja väike festival annab siduda Meistrite Laadaga. Talvel toimunud festival „Kolmkõla“ peaks ka edaspidi Vallitorniga seotud olema ja laiendada saab paepäevade aegu toimuvat tegevust.

Kahe linna kultuurivahetust silmas pidades tegi Paide linnapea Westminsteri linnale ettepaneku nende skulptori osalemiseks Paide järgmistel Paepäevadel.

Laulukoolil algab viies õppeaasta

Sirje Graubergi laulukool alustab 1. septembril oma 5. õppeaastat. Õpetajad ootavad uusi ja endisi laulusõpru, poisse ja tüdrukuid igas vanuses nii Paide linnast kui Järvamaalt.

Laulukoolis käimiseks tuleb võtta ühendust telefonil 551 5155 alates 22. augustist.

Tööd alustavad:

Beebikool	6-kuused – 1-aastased	T, N	9.30
	1–1,5-aastased	T, N	10.30
	1,5–2-aastased		
	2–2,5-aastased	E, K	11.30
3–4-aastaste mudilaste laulu- ja mänguring		T, N	17.30
5–7-aastaste koolieelikute laulu- ja mänguring		E, N	17.30
Mudilaskoor "Siisike" 1.–4. klass		E, K	14.00
Tütarlaskoor "Sirjelind" 5.–12. klass, dirigent Tiina Kivimäe		K	15.30
Klaveri algõpe 6-aastastele, õpetaja Katrin Aesma		(vastavalt kokkuleppele)	
Vokaalansamblid	4.–5. klass	} E, T, N (vastavalt kokkuleppele)	
	6.–7. klass		
	8.–9. klass		
	10.–12. klass		

Individuaalne hääleseade

Õppetöö on tasuline vastavalt tundide arvule nädalas.

Järvamaa noorte huvitegevuse infomess

"VABA aeg = minu AEG"

23. septembril Paide Kultuurikeskuses

Kutsume teid osalema huvitegevuse võimalusi tutvustaval messil!

Messi eesmärk on kokku viia huvitegevuse ja vaba aja sisustamisega tegelev pakkujate ning potentsiaalsete huvitatute – Paide linna ja Järvamaa noori.

Moto: positiivsus, hea tahe ja energia! Tahame näidata, et Järvamaa ei ole unine maakond.

Sihtgrupp: spordiklubid, huviringid, noorteühingud ja -seltsid, muusikakoolid, noortemajad, noortearakonnad jms.

Võimalus: näidata ja tutvustada oma tegevust ning seda võimalikult atraktiivselt.

Meie poolt: teile sobiv koht messil, stendid jms. Avaldame trükise messil osalejate kontaktandmetega.

* Soovime tutvustada lisaks olemasolevatele uusi võimalusi, millega tegeleda (*hip-hop dancing*, graffiti, rulasport, DJ-tegevus jne.)

NB! Eelnev registreerimine töötubadesse

* Soovime Järvamaa koolidele tutvustada T.O.R.E. – tugiõpilaslühikute tegevust (võitlus koolivägivalla vastu, koolis positiivse ja üksmeelse õhkkonna loomine). Ürituse raames toimub T.O.R.E.-foorum, mille eesmärk on teavitamine ja praktiliste nõuannete jagamine – kuidas koolielu positiivsemaks ja pingevabamaks muuta.

Korraldajad: Paide Gümnaasiumi ja Paide Ühisgümnaasiumi õpilasmavalitsused

Osalemissoovist palume teada anda 2. septembriks

Küsi infot, registreeru:

Ülle Müller –

yлле.myller@gymn.paide.ee; 51 52 775 (messiboksidesse registreerumine)

Ele Priidik - ele.priidik@mail.ee (T.O.R.E. foorumile registreerumine)

ÜRITUS TASUTA. Messiboks 50 krooni.

JÄLGI INFOT www.noored.paide.ee

Ühisgümnaasiumi staadion ootab sportijaid

igal esmaspäeval ja neljapäeval 15.00–20.30

Kui Konstantin Päts Paides Järva maaomavalitsust moodustas

Juuliku esimesel päeval tähistas Järva Maavalitsus oma 88. sünnipäeva. Erinevalt valla- ja linnavalitsustest algab maavalitsuste ajalugu pärast tsaari kukutamist 1917. aastal.

Veebruarirevolutsiooni käigus, suures Vene riigis ajuti tekkinud peataolekut ära kasutades ja head lobitööd tehes saavutasid eestlased Eesti- ja Liivimaa kubermangu eestlastega asustatud kreiside kokkuliitmise üheks kubermanguks ning Vene Ajutiselt Valitsuselt otsuse Eesti kubermangu administratiivse valitsuse ja kohaliku omavalitsuse ajutise korra kohta. See oli ka maksimaalne, mis selles olukorras oli võimalik saavutada. Kuid see andis legaalse võimaluse oma asja edasi ajada.

Ajutine kord nägi kuni uue Baltimaa administratiivse korralduse seaduse väljaandmiseni maakondades ette kolmetasandilise juhtimissüsteemi: maakonna valijatekogu, ajutise maakonna maanõukogu ning ajutise maakonnaõukogu juhatuse valimise. Ajutise valitsuse otsuse kohaselt tuli igas maakonnas, nii nimetati nüüd kreise, korraldada valdade koosolekud ja valida seal iga tuhande elaniku kohta üks esindaja maakonna

valimiskoosolekule. Järvamaal valiti nii 47 valijatekogu liiget.

esimesel koosolekul ka selle esimeheks valiti.

Järvamaa Valimiskogu valis Konstantin Pätsi ka oma esindajaks (Eesti) Maanõukogusse, kes teda omakorda (Eesti) Maavalitsuse esimeheks valis. Siit algas Konstantin Pätsi tee Eesti riigijuhina ning kestis kuni 1940. aasta vägivaldse riigipöördeni.

See seik maakonna valitsemise ajaloos väärib meeldetuletamist ja sobivalt tähistamist.

Henn Sokk

Üks kahest Kuksema vallast valitud esindajast oli advokaat ja ajakirjanik Konstantin Jakobi poeg Päts, kes Paide Linnaameti ruumides 24. juunil 1917 (kõik kuupäevad nii nagu dokumentides kirjutatud) toimunud valimiskogu

Likvideeriti endise lihakombinaadi reostuskolded

Käesoleva aasta suvel puhastati endise lihakombinaadi territooriumil nõukogude ajast pärit kütteõli mahutid (35m³) kütteõli jääkidest. Edaspidi on mahutid võimalik demonteerida ning vajaduse korral utiliseerida.

Soolahoidlast likvideeriti soolajäägid ligikaudu 70 m³ mahus. Tööde teostamiseks eraldas SA Keskkonnainvesteeringute Keskus 76 856 krooni ja linnavalitsus 13 144 krooni. Kokku läks keskkonnale ohtlike jäätmete likvideerimine maksma 90 000 krooni. Tööd teostas OÜ Selodiin.

*Anti Annus,
keskkonnaspetsialist*

Grossi poe kinnistu detailplaneering läheb kehtestamisele

Kinnistu Pikk 25 detailplaneeringu avalikule arutelule kohaletulnud naaberkinnistute omanike esindajaid huvitas uue toidukaupluse ümbruse haljatus ja parkimiskohad, samuti kinnistule juurdepääsu lahendus. Et vihma- ja lumesulamise vesi ei hakkaks naabreid uputama, tehti ettepanek lisada veel üks tugimüür. Sadevete hulka peaks vähendama ka kavandatud imbkaevud ja asfaldi kalded. Müra vähendamiseks ja naabrusel asuvate elumajade paremaks eraldamiseks rajatakse kõrghaljastus. Veel esitati küsimusi lumelükkamise ja kaubaautode juurdepääsu kohta, samuti huvitasid linnakodanikke prügikonteinerite asukohad ja nendega seotud hügieeniõuete täitmine.

Pärast projekteerijatega läbirääkimisi esitatakse detailplaneering kehtestamiseks linnavalitsusele, misjärel saab kinnistu omanik Oleg Gross asuda oma uue kaupluse ehitamise kavasad ellu viima.

Ettevõtlusrubriik

Läheneb ettevõtlusalasel projektkonkursil osalemise tähtaeg

1. septembril on taotluste esitamise tähtaeg osalemiseks Paide linna ettevõtlusalase projektkonkursi teises voorus. Taotlejateks võivad olla äriühingud ja füüsilisest isikust ettevõtjad ettevõtlusega alustamiseks, ettevõtte ümberorienteerimiseks või struktureerimiseks ning ettevõtte uue tegevusvaldkonna arendamiseks.

Ettevõtte peab olema registreeritud ja tema tegevuskoht (FIE-I elukoht) Paide linn ning toetuse abil tehtavad investeeringud peavad olema suunatud ettevõtluse arendamiseks Paide linnas. Taotleja tegevusvaldkond võib olla tootmine, ehitus, teenindus või turism, ettevõttel või FIE-I ei tohi olla maksuvõlgu ega algatatud likvideerimis- või pankrotimenetlust.

Projektkonkursi rahastamisotsus tehakse kaks korda aastas. Füüsilisest isikust ettevõtjatele on toetuse suurus 27 027 krooni ja tegutsevale ettevõtjale 75 000 krooni. Käesoleva vooru toetus makstakse 1. novembriks. Konkursi esimeses voorus võitsid projektkonkursi OÜ Baltskan Ehitus ja FIE Jaak Salmar.

Projektid tuleb esitada paber kandjal ja elektrooniliselt disketiga või saata meiliaadressil elena.sapp@paide.ee. Osaleda saavad ka eelmise vooru taotlejad, kuid nad peavad esitama uuesti vajalikud dokumendid.

Ülevaate vajalikest dokumentidest ja konkursi tingimustest saab Paide linna koduleheküljel www.paide.ee või Paide Linnavalitsuse ettevõtlusnõuniku telefonil 383 8615.

SPORDI- JA MEELELAHUTUSPIDU

KUMA RAADIO

12. SÜNNIPÄEV

3. SEPTEMBRIL KELL 14
VESKI-SILLAL

„Tuulepesas“ töötab seitse inimest, kellest korraga on majas kolm. Seekord jäid fotole (vasakult paremale) sotsiaaltöötaja Kaidi-Ly Välb, projektijuht Tiina Larven, juhtumikorraldaja Leeli Rooni.

Madala Läve Keskusel uus nimi

Phare projekti raames loodud Madala Läve Keskus on töötanud Paides alates 16. maist. Oma tegevuse käigus oleme leidnud, et see sõnaühend on eestlastele suhteliselt arusaamatu ja mitmetähendusliku tähendusega ja otsisime keskusele uut nime.

Alates augustist oleme end nimetanud keskuseks „Tuulepesa“. See sõna peaks hästi iseloomustama meie klientide elusid, mis erinevatest sõltuvustest tingituna on segamini kui tuulepesad puu otsas. Nende lahtiharutamisel soovimegi inimestele toeks olla.

Kuidas on läinud keskuse esimesed kuud? Võib öelda, et keskuse töö on kenasti käima läinud. Muu maailma kogemus näitab, et klientide usalduse võitmine võtab aega mitmeid kuid, enne kui sõandatakse keskusesse pöörduda. Juunis külastas keskust 36 erinevat klienti, külastusi oli kokku 103. Juulis olid külastajaid 34, külastusi 93. Üldjoontes võib öelda, et kolmandik külastajatest on pidevad, kolmandik korduvad ja kolmandik käib ühe korra.

Inimesed on pöördunud meile erinevate muredega. On kliente, kelle saatnud keskusesse meie välitöötegijad toidu- ja pesemisvõimalust kasutama, on lähedasi, kel mureks ligimese sõltuvusprobleem, on kindlad kliendid, kes käivad pidevalt, et saada tuge ja julgustust lahendada oma elumuresid ja olla seejuures kained. Palju on kasutatud psühholoogi ning meditsiiniõde teenuseid. Põhiprobleem, millega kokku puutume, on olnud alkohol.

Keskuse ülesanne on jõuda võimalikult paljude sõltuvusprobleemidega inimesteni. See on väga raske ja ka pika-

ajaline töö. Inimeste käitumise ja mõtlemise muutumine ei toimu päevaga, probleemi tunnistamine ja lahendamine käib väikeste sammukestena. Tuleb astuda vaid esimene samm!

Ei saa öelda, et meil poleks selle paari kuu jooksul probleeme olnud. Siiani ei ole kohale jõudnud keskuse varustus (mööbel, infotehnoloogia), töötame endiselt ajutiselt sisustatud ruumides. Probleeme on olnud joores klientidega. Keskus joores isikuid ei teeninda. Kuna madala läve teenus on Eestis uus teenus, siis õpime meiegi alles töö käigus. Suureks abiks on olnud Hollandi projektipartner, kes on meile korraldanud erinevaid koolituspäevi.

Kogu keskuse kollektiiv soovib julgelt pöörduda meie poole erinevate sõltuvusprobleemide teemal arutlema ja lahendusvõimalusi otsima. Samas olge julged ka keskust teavitama, kui näete, et keegi on kusagil hädas.

*Tiina Larven,
projektijuht*

Hea kaaslinlane!

Kui Sul on kappide koristamise käigus jäänud üle oma perele mittevajalikke kasutuskõlblikke riideid ja jalanõusid, siis saad need ära anda keskusesse „Tuulepesa“ aadressil Aiavilja 13. Vajaduse korral meie transport. Info tel 385 0639.

Mis ühele tarbetu, võib teisele olla hädavajalik!

KESKUS „TUULEPESA“

Alkoholi ja narkootikumide tarvitajatele, nende lähedastele. Suitsetamisest loobujate nõustamine.

*Avatud aadressil
Paide, Aiavilja 13
E 14–20, T–R 10–16*

Individuaalne ja meditsiiniline nõustamine, sotsiaalteenused. Psühholoogiline nõustamine esmaspäeval ja reedel.

*Info tel 385 0639 või e-mail
mlk.paide@mail.ee*

Teenused on sõltlastele tasuta.

AA-rühmade kooskäimisajad:

Paides reedeti kell 18.30

Pärnu tn 61

Paide Metodisti Kiriku majas

Türil laupäeviti kell 14.30

Kevade tn 13

EELK Türi koguduse pastoraadis

Info tel 5691 6738

Paide Täiskasvanute Keskool

Lai 33 I korrus, tel 385 1326

Kantselei avatud

tööpäeval 9.00–13.00

Uute õpilaste vastuvõtt 2005/06. õppeaastaks

Põhikooli VII, VIII, IX klass

(põhikooli astuja peab olema vähemalt 17-aastane)

Õppetöö esmaspäev, teisipäev, kolmapäev

Gümnaasiumi

X klass

Õppetöö neljapäev, reede

XI klass

Õppetöö neljapäev, reede

XII klass

Õppetöö esmaspäev, teisipäev

Eelkutseõppes on võimalik õppida noormeestel puidutööd ja tütarlastel õmblust. Kursuste lõpetajad saavad tunnistuse, mis annab võimaluse õpitud erialal tulevikus töötada.

Tallinna Päev Paides 10. septembril

Äratusmängud Paide Muusikakooli puhkpilliorkestrilt

- 10.00** Avamine Keskväljakul
- 11.00** Tallinna Poistekoori kontsert Paide Püha Risti kirikus
- 12.00–14.00** Konverents kultuurikeskuse väikeses saalis
Teemad: ettevõtetus, linnaplaneerimine, piirkondade kinnisvaraarendus, haljastus linnas. Moderaator Aivo Toomistu
- 12.00–17.30** Martsipaniturg Lembitu pargis
- 14.00** Linnateatri etendus "Ay Carmela!" kultuurikeskuses.
Pääse 100 krooni
- 17.30** Georg Otsa mälestuskontsert kultuurikeskuses
Sirje ja Väino Puura; Aare Saal, Janne Shevtchenko, klaveril Tarmo Eespere. Öhtut juhhib Arne Mikk
- 19.00** Margus Toomla/Carlos Pez (Hispaania) "Juba mängitud homme" *solo* tantsuetendus kultuurikeskuses
- 21.00** Uno Loop ja sõbrad kultuurikeskuse väljakul
- 23.00** Tuleskulptuurid ja ansambel "Rondellus"
Lembitu pargis

Fotonäitused "Tallinna päev Tallinnas 2005" Vallitornis ja
"Unustatud Tallinna kirikud" kultuurikeskuses

Noorteprogramm noortemaja õuel

NB! See on esialgne kava, kuhu võib tulla muudatusi!

PAIDE RALLI 2005

Reede, 26. august

LK 1 OLYMPUS / Paide linn 1	18.00
LK 2 I. DUNAJEV / Prääma	18.41
LK 3 VALVOLINE / Eivere	19.05
LK 4 OLYMPUS / Paide linn 2	20.05

Laupäev 27. august

LK 5 NATURAL / Kuksema 1	8.26
LK 6 VIKING WINDOW / Rava 1	8.47
LK 7 DUNLOP / Preedi 1	9.34
LK 8 MARINA INVEST / Kuksema 2	10.56
LK 9 SEB ÜHISPANK / Rava 2	11.17
LK 10 PAKIAUTO / Preedi 2	12.04
LK 11 ASSOTRANS / Kuksema 3	15.08
LK 12 AUTOMAAILM / Kakerdi	15.44
LK 13 VALTRA / Matsimäe	16.07

Tervisekeskuses algab uus hooaeg 28. augustil

UJULA, JÕUSAAL, SAUN, SOLAARIUM

Kuni 4. septembrini avatud 15.00–22.00

Õnnitleme

August

Juuli

Adele Variklo	96	Linda Aluri	94
Helja Söödi	90	Leili-Armilde Kiis	92
Eeva Klementa	90	Olga Vaht	91
Evald Mets	90	Ella Tarn	89
Harri Sirvel	89	Milda Raha	89
Lidia Saulep	87	Ella-Emilie Hermet	87
Erich Aavik	85	Hilja Kukk	85
Helga-Marie Leesment	85	Astra Kleius	84
Laine Kuljus	85	Vilma Künnapuu	84
Asta Ivanova	84	Helga Mäematt	83
Lilli Tiisler	84	Erna Masik	83
Helja-Hermide Purkart	83	Ljubov Tõnisson	82
Aleksandra Arula	82	Lidia Sirovina	82
Aurelie Lindjärv	82	Hilda Reiner	82
Veera Alas	82	Salme Soomer	82
Elfriede Sarap	81	Elina Karlova	81
Endla Arumägi	81	Erna Vilismäe	81
Linda Proben	81	Sulev Hurma	81
Eha Herodes	81	Maria Niglas	80
Ralf Eller	81	Herta Vihm	80
Salma Žuravskaja	81	Aino Viidermets	80
Ellen Kärner	80	Aino Lepp	80
Heino Sumre	80	Hans Trommel	75
Ellen Reinkort	80	Helgi Siirus	75
Vaike Pähn	80	Harald Kärpuk	75
Helmi Eesalu	75	Arkadiy Shershnev	75
Ilse Taluste	75	Maimu Ššerbakov	75
Luule Veermäe	75	Erich Kasela	75
Viivi Köhler	75	Vaike Tulev	75
Elve Koitla	75	Milvi Lembe	75
Asta Tönström	75	Voldemar Rumjantsev	75
		Heino Rääk	75
		Erene-Maria Aalman	75

1. septembril kell 20

SUUR KOOLIALGUSE PIDU

- * Ly Lumiste *live*-bänd
- * Mihkel Mattisen ja Jam
- * DJ Rauno Viitmann ja Heiko Merikan

Pilet 60.-, flaieriga 50.-

Toimetaja: Eha Moosel
Toimetus: 72712 Paide, Pärnu 3
Tel. 383 8622
E-post: eha.moosel@paide.ee
www.paide.ee

Trükk: Kuma Trükikoda
Kujundus, küljendus: © AS KUMA
Tel. 383 8821
E-post: kuma@kuma.ee
www.kuma.ee